

ดาแหลวเจ็ดชั้น

**คำเมืองว่าดาแหลว คำไทยว่าจลว ไม่รู้คำไหนเกิดก่อน
ไม่รู้ใครยืมใคร ในภาษากลางหม่อมชั้นไม่รู้ที่มาเพราะเด็กสมัย
แต่ในภาษาเมืองหม่อมชั้นรู้เพราะเก่าคร่ำคร่าเหลือกลางการไม่รู้จักเออร์ลีซึกก็
คนรุ่นใหม่หมิ่นใส่ค้อนเฮ้า-ค้อนเฮ้า เซอะฮยากค้อนก็ค้อนไปซี
ยังมีแรงอยู่ฮะ ประเทกบึง ๆ บึงบึงเฮียวละ
ยังหрок ยังทำงานได้อีกหลายปี**

ในภาษาคำเมือง มีคำอธิบายอยู่ในตำนานเชียงแสนว่าดาแหลวก็คือดวงตาของเหยี่ยวแหลวแปลว่าเหยี่ยว แต่มักจะเป็นเหยี่ยวเล็ก หากเป็นเหยี่ยวใหญ่จะเรียกว่ารุ้ง ดาแหลวคือตาของเหยี่ยวเล็ก เป็นเครื่องมือในการป้องกันและขับไล่สิ่งชั่วร้ายอัปมงคล รวมถึงอุปาทะหรืออุปาทวีอันอาจอุบัติต่าง ๆ นานาตามความเชื่อถือ มักพบเห็นในพิธีแหกนาหรือเมื่อแรกจะดำนา พิธีบูชาบ้านในช่วงงานเทศกาลปีใหม่เมืองหรือสงกรานต์เป็นต้น

ในภาพที่เอามาลงให้ดูนี้ไม่ใช่ตาแหลวธรรมดา แต่เป็นตาแหลวจีตซ์กับเชือกคาเขียว และใบหนาด เป็นเครื่องประกอบในพิธีบูชาบ้านของชาวล้านนาในช่วงปีใหม่เมือง เขาเชื่อว่าถ้าเอาไปแขวนเหนือประตูจะป้องกันและขับไล่สิ่งชั่วร้ายนานา โดยเฉพาะก็คือผีทั้งหลายไม่ให้มาใกล้

ทำไมต้องเป็นตาแหลวเป็นตาอย่างอื่นไม่ได้หรือ

เรื่องนี้มันย

ไม่ควรเป็นตาอย่างอื่น เช่น ตาเสือ ตาหมี ตาผี ตาสาบ ตาช้าง ตาแรด ยิ่งไ้ตาสุดท้าย ยิ่งใช้ไม่ได้เพราะแรดสายตาสั้นเหลือใจ ส่วนตาอื่น ๆ ก็ไม่คมกล้าพอ ที่คมพอ ๆ กับตาแหลว หรืออาจคมมากกว่าด้วยซ้ำคือตารุ้ง แต่เสียงของคำว่าตารุ้งมันห่างจากเสียงของคำว่าเฉลวมากเกินไปจึงใช้ไม่ได้

ตาแหลว-เฉลว ดูใกล้กันดี

อันนี้เอาไว้ให้หนักวิเคราะห์ทางเสียงและคำในวิชาภาษาศาสตร์เขาลากทฤษฎีอะไรต่อมิอะไร มากกันข้ามวันข้ามคืนน่าจะดีกว่า ในตำนานเชียงใหม่อธิบายถึงการใช้ตาแหลวในการป้องกันสิ่งร้ายต่าง ๆ ว่าขุนเตียงเป็นเจ้าชายหนุ่มรูปงาม เสต็จประพาสป่า นางแอกไคร้ที่เป็นชาติผีเสื้อหลงรักจึงพรางตาแล้วพาไปอยู่วิมานยอดไม้ วันหนึ่งถึงเวลาที่นางแอกไคร้จะต้องร่วมงานรื่นเริงในเทศกาลผีเสื้อที่ไม่ใช่บัตเตอร์ฟลาย นางจึงเอามุ้งมาครอบขุนเตียงแล้วเย็บชายมุ้งติดกับพื้นวิมานไม่ให้ขุนหนุ่มรูปงามออกไปไหนได้ แล้วนางก็กลายร่างเป็นนางสิงห้อยโหนโจนทะยานไปใป่าใหญ่ไม้สูง ส่วนบริวารหลากหลายก็กลายร่างเป็นสัตว์ป่านานาชนิด ขุนเตียงได้ยินเสียงล่าสัตว์แล่นร้องคะนองกล้าก็สงสัย จะออกจากมุ้งก็ไม่ได้จึงเอามีดเลาะตะเข็บมุ้งแล้วเย็บหัวออกมอ ก็เห็นว่าเมียตนที่แท้เป็นชาติผีเสื้อ ก็เกิดความเบื่อหน่ายจึงหนีกลับเมือง นางแอกไคร้เห็นว่าจะรังไว้ไม่ได้จึงสารอกก่อนเนื้อออกจากปากแล้วเอาใบตุงห่อไว้มายื่นให้ขุนเตียง แล้วก็รีดน้ำมันใส่ในปล้องอ้อให้อีกสามปล้อง ขุนเตียงก็รับเอาห่อเนื้อและปล้องอ้อบรรจุน้ำมันมาจากมา ต่อมาก้อนเนื้อก็ค่อยเจริญเป็นคน ขุนเตียงเอาน้ำมันในปล้องอ้อป้อนเด็กน้อยแล้วใส่ชื่อว่าเป็นขุนเตียง ต่อมาขุนเตียงเติบโต ได้ครองเมืองแทนพ่อ อยู่มาวันหนึ่งก็ไปเที่ยวป่า นางแอกไคร้เห็นลูกชายก็ดีใจ พาไปหาเจ้าผีใหญ่นายหลวงที่เป็นตาเป็นยาย เจ้าผีใหญ่นายหลวงก็ให้หม้อแกงทองไม่ต้องจ่ายกับไม้ขอชวกช่วยสร้างเมืองแก่หลาน ด้วยอานุภาพของวิเศษทั้งสอง ขุนเตียงก็สร้างเมืองใหญ่ขึ้นได้เมืองหนึ่งซึ่งปัจจุบันคือเมืองเชียงใหม่ อยู่ต่อมาก็มีผีร้ายและสัตว์ร้ายเข้ารังควานคน ขุนเตียงก็ใช้ให้แหลวไปเผ่าดู พอพวกผีร้ายในร่างสัตว์มา แหลวก็ร้องขึ้น ผีก็พ่ายหนี ผีในร่างสัตว์มันเบียดเสียดกันชนรั้วชนเรียกชนห่อเจ้าที่เจ้าแดนลัมมะเนน เจ้าที่เจ้าแดนโกรกก็บันดาลให้เชื้อโรคร้ายชนิดหนึ่งคล้ายไข้หวัดนครระบาดในหมู่แหลว แหลวตายหมด ผีป่าก็มารังควานคนอีก ขุนเตียงจึงให้เอาเส้นดอกมาสานเป็นรูปตาแหลว เอาไปแขวนไว้ในที่ต่าง ๆ ผีสาบเข้ามา เห็นตาแหลวแขวนไว้ก็ไม่กล้าเข้าบ้านคนเมืองคน

ก็เลยเป็นที่มาของการใช้ตาแหลวในพิธีขับไล่สิ่งชั่วร้ายมาจนทุกวันนี้

